

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΙ

Ἡ διάσημος Ἀρτεμις τοῦ Ποατιέ, ἐρωμένη τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου τοῦ Α', ἦτο κόρη τοῦ Κόμητος Σαίν-Βαλλιέ, γέροντος ἀνήκοντος εἰς ἓνα τῶν ἀριστοκρατικωτέρων γαλλικῶν οἰκῶν. Ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη σκηνὴ παριστᾷ βασιλικὴν ἐορτὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Λούβρου, τὴν ὁποίαν συνταράσσει ἡ παρουσία τοῦ γέροντος Σαίν-Βαλλιέ, ἐρχομένου ἵνα ἐλέγξῃ τὸν Βασιλέα ἐπὶ τῇ ἀτιμώσει, ἣν προσῆψεν εἰς τὴν κόρην καὶ τὴν γενεάν του.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ὁ Βασιλεὺς, Τριβουλέτος, Αὐλικοί,
Σαίν Βαλλιέ ἐν μεγάλῳ πένθει, λευκοπώγων καὶ λευκόθριξ.

Σαίν Βαλλιέ

Ὅχι, Βασιλεῦ,

Θὰ σὰς λαλήσω.

Ὁ Βασιλεὺς

Ὁ Σαίν Βαλλιέ!

Σαίν Βαλλιέ

Αὐτὸ

Τὸ ὄνομά μου εἶνε.

(Ὁ Βασιλεὺς ὀργίλος προχωρεῖ πρὸς αὐτόν. Ὁ Τριβουλέτος τὸν ἀναχαιτίζει).

Τριβουλέτος

Βασιλεῦ, ἐμὲ

Νὰ τὸ προσαγορεύσω τὸ γερόντιον

Ἀφήσατέ με.

(πρὸς τὸν Σαίν Βαλλιέ μεθ' ὅσους θεατρικοῦ)

Κυρίέ μου, καθ' ἡμῶν

Συνωμοτήσατε καὶ χάριν σὰς ἐδώσαμεν

Ὡς Βασιλεῖς γενναῖοι καὶ ἐπιεικεῖς.

Πολὺ καλά. Τί λύσσα σὰς κατέλαβε

Καὶ ἀπὸ τὸν γαμβρόν σας θέλετ' ἐγγονούς;

Ὁ κύριος γαμβρός σας εἶνε φοβερός,

Κακοσχηματισμένος, κακορρίζικος,

Μὲ μιὰ ἐλγὰ ἀπὸ κρέας εἰς τὴν μύτην του,

Μονόφθαλμος, γεμάτος κόκκαλα, χλωμός,

Καὶ μαλλιαρός, ἐπίσης κοιλαρᾶς ὥσαν

(Δεικνύει τὸν Δὲ Κοσσέ, ὅστις ἐξοργίζεται)

Τὸν κύριον, καμπούρης ὥς ἐγώ. Καὶ ποῖός

Δὲν θὰ γελοῦσε, ἐὰν ἐβλεπε ποτὲ

Τὴν κόρην σας μαζὶ τοῦ! Ἄν ὁ Βασιλεὺς

Δὲν ἔφερε ταχέως τὴν διόρθωσιν,

Στρεβλοὺς ἐγγόνους θὰ σὰς ἐπρομήθευεν,

Ἐγγόνους τερατώδεις, μὲ πυρρὰ μαλλιά,

Σπασμένα δόντια, κολοβοὺς, φρικώδεις καὶ
Γελοῖους, κοιλαράδες ὥς ὁ κύριος,

(Δεικνύει τὸν Δὲ Κοσσέ, ὃν καταγαναχτοῦντα χαιρετᾷ)

Καὶ μὲ καμποῦρα ὥς ἐγώ. Παραπολὺ

Ἀσχημὸς εἶνε ὁ γαμβρός σας. Ἀφετε

Ὁ Βασιλεὺς νὰ πράξῃ ὅ,τι σκέπτεται

Καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐγγονοὺς θὰ ἔχετε

Ἐλαφροτάτους, ὥστε νὰ σὰς ἀποσποῦν

Τὰ γένεια, νὰ σκαλόνουν εἰς τὰς κνήμας σας.

(Οἱ Αὐλικοὶ χειροκροτοῦσι τὸν Τριβουλέτον μετ' ἀλαλαγμῶν καὶ γελάτων)

Σαίν Βαλλιέ χωρὶς νὰ βλέπῃ τὸν γελωτοποιόν

Ἴδου καὶ μία ὕβρις περισσότερον.

Ὑμεῖς ἀκούσατέ με, Βασιλεῦ, ἀφοῦ

Ὡς Βασιλεὺς τὸ χρέος τοῦτο ἔχετε.

Μίαν ἡμέραν εἶπατε γυμνόποδα

Ἐπὶ τῆς λαιμητόμου νὰ με φέρωσι,

Κ' ἐκεῖ τὴν χάριν μοι ἐδώσατε. ὦ ναί,

Σὰς εἶχα εὐλογήσει, ὅλως ἀγνοῶν

Τὶ δύναται νὰ κρύπτῃ ὑπὸ χάριτα,

Ἦν ἀπονέμει Βασιλεὺς. Τὸ αἰσχός μου

Ὑπὸ τὴν χάριτά μου ὑπεκρύψατε.

Ναί, Βασιλεῦ, οὐδόλως εὐλαβούμενος

Μίαν ἀρχαίαν γενεάν, τῶν Ποατιέ

Τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἐξηυγένισαν

Αἰῶνες δέκα· ἐνῷ μ' ὅλην τὴν ψυχὴν,

Ὅταν ἀπὸ τὴν Γρέβην ἐπανέστρεφα,

Τὸν νικηφόρον καθικέτευα Θεὸν

Νὰ σὰς χάριση ἔτη ἑνδοξά,

Ὅποσα ἔτη ἀριθμεῖ ὁ βίος μου,

Ὑμεῖς, Φραγκίσκος ὁ τοῦ Βαλλοά, εὐθύς

Τὴν νύκτα, ἄνευ φόβου, οἴκτου ἢ αἰδοῦς,

Ἐρωτος ἄνευ, ἐν τῇ κλίνῃ σας, ἐν ἣ

Εὐρίσκει τάφον ἢ τιμὴ τῶν γυναικῶν,

Ἐθραύσατ', ἐμιάνατ', ἐμαράνατε

Καὶ ἡτιμάσατε τὴν κόμησσαν Βρεζέ,

Τὴν Ἀρτεμιν, τὴν κόρην τοῦ Δὲ Ποατιέ.

Λοιπόν, ὁπότεν ἐπερίμενα ἐγὼ

Αὐτὴν τὴν χάριν, ἥτις μὲ ἡτίμασε,

Σὺ εἰς τὸ Λουβρον, ὦ σεμνὴ μου Ἀρτεμις,

Ἐφέρεσο· καὶ οὗτος Βασιλεὺς, χρισθεὶς

Ἰππότης ἀπὸ τὸν Βαγιάρ, γεροντικὰς

Ἐπιθυμίας ἔχων, τὸν πατέρα σου

Κρατῶν ὑπὸ τοὺς πόδας, τῷ ἐχάριζεν

Ὀλίγας ἔτ' ἡμέρας βίου ἀσθενοῦς,

Ἵνα ἐξαγοράσῃ τὴν αἰσχύνην σου!

ὦ δυστυχία! Τὸ ἱκρίωμα,

—Εἶνε φρικῶδες καὶ νὰ τὸ σκεφθῇ κανεὶς!—

Τὸ ποῖον εἰς τὴν Γρέβην ἦλθε κ' ἔστησε

Μίαν αὐγὴν ὁ δῆμιος, ἐπέπρωτο,
 Πρὶν φθάσῃ ἡ ἡμέρα εἰς τὸ τέλος της,
 Νὰ γείνη ἡ ἡ λαιμητόμος τοῦ πατρὸς
 Ἡ ἡ παστὰς τῆς κόρης! ὦ θεέ μου, σὺ
 Ὅστις μᾶς κρίνεις, τί νὰ εἶπες ἄρά γε
 Ἄνωθεν ὅταν ἔπεσε τὸ βλέμμα σου
 Ἐπὶ τῆς λαιμητόμου, κ' αἵματοσταγῇ,
 Μεμολυσμένην, ῥυπαράν, ἐν ταραχῇ
 Τοῦ Βασιλέως εἶδες τὴν ἀσέλγειαν,
 Ὑπὸ ἐπιεικείας ἔνδυμα, ἐκεῖ
 Κυλιομένην! Βασιλεῦ, πολὺ κακῶς
 Ἐπράξατε. Τὸ αἷμα ἐνὸς γέροντος
 Ἐὰν καθίστα ἐρυθρὸν τὸ ἔδαφος
 Δὲν ἔβλαπτεν. Ὁ γέρων, ἴσως σεβαστός,
 Τὸ ἤξιζε διότι ἦτο ἐναντίος σας.
 Ἀλλὰ τὸ τέκνον νὰ ἀρπάσῃτε ἀντὶ
 Τοῦ γέροντος, καὶ νὰ κατασυντρίψῃτε
 Ὑπὸ τοὺς πόδας τόσοι θριαμβευτικῶς
 Μίαν γυναῖκα κλαίουσαν, ἥτις πολὺ
 Εὐκόλως ἐπτοεῖτο, εἶνε πράξις τις
 Ἀνίερος καὶ λόγον θ' ἀποδώσῃτε!
 Τὰ δικαιώματά σας ὑπερέβητε
 Παραπολύ. Ἀνῆκεν ὁ πατὴρ εἰς σᾶς,
 Ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ κόρη. Τοῦτο χάριτα
 Καλεῖτε ἴσως! Καὶ βεβαίως εἰμ' ἐγὼ
 Ἀχάριστος! Κάλλιον ἦτο, Βασιλεῦ,
 Ἀντὶ τὴν κόρην μου νὰ ἀπατήσῃτε,
 Ἐντὸς τῆς φυλακῆς μου νὰ μὲ ἴδῃτε.
 — Φονεύσατέ με, Βασιλεῦ, θὰ ἔκραζα!
 Ἀλλὰ διὰ τὸ γένος καὶ τὴν κόρην μου
 Ζητῶ τὸ ἔλεός σας! θανατώσατε
 Ἐμέ, τὸν τάφον χιλιάκις προτιμῶ
 Τῆς κατασχύνης! ὦ, ἂς πέσ' ἡ κεφαλὴ,
 Παρὰ νὰ φέρω στίγμα εἰς τὸ μέτωπον!
 Κυρίαρχέ μου Βασιλεῦ — οὕτως ὑμᾶς
 Καλεῖ ὁ κόσμος — ἐπιστεύσατέ ποτε,
 Ἀποκριθῆτε εἰς αὐτό, ὦ Βασιλεῦ,
 Ὅτι χριστιανός τις, κόμης, εὐγενὴς
 Τὴν κεφαλὴν του δὲν θὰ ἐθυσίαζεν,
 Ἐάν, ἀντὶ νὰ λείπῃ αὕτη, ἡ τιμὴ
 Τοῦ ἔλειπε! — Τοιαῦτα θὰ σᾶς ἔλεγον
 Καὶ τὸ ἐσπέρας μ' ἄσπιλον τὸ μέτωπον
 Καὶ μὲ ψυχὴν ἀθώαν ἡ θυγάτηρ μου,
 Εἰς τὸν ναόν, πλησίον τοῦ φορείου μου,
 Ὅ' ἀνέπεμπε δεήσεις ὑπὲρ σεβαστοῦ
 Πατρὸς τετιμημένη! Βασιλεῦ, ἐδῶ
 Τὴν κόρην μου δὲν ἤλθα νὰ μοῦ δώσῃτε.
 Ὅπόταν τὴν τιμὴν του ἔχασε κανεὶς
 Δὲν ἔχει πλέον οἰκογένειαν. Ἐάν
 Σᾶς ἀγαπᾷ ἡ ὄχι μ' ἔρωτ' ἄφρονα
 Δὲν ἐξετάζω. Ὅ,τι αἴσχος κατεκάλυψε
 Δὲν ἔχω πλέον νὰ μεμφθῶ. Κρατεῖτέ την.
 Ἀλλὰ ἐσκέφθην μόνον ἵνα ἔρχωμαι
 Νὰ συνταράσω πᾶσαν ἐορτὴν ὑμῶν,

Καὶ ἑωσοῦ πατὴρ τις, εἴτε ἀδελφός,
 Ἡ σύζυγος — θὰ γείνη τοῦτο κάποτε —
 Ἐκδικητὴς μας γείνη καθ' ὑμῶν, ὡχρὸς
 Εἰς ὅλα σας τὰ δεῖπνα θὰ προσέρχωμαι
 Διὰ νὰ κράζω: — Βασιλεῦ, πολὺ κακῶς
 Ἐπράξατε. Ὑμεῖς δὲ θὰ μ' ἀκούετε,
 Χωρὶς τὸ μέτωπόν σας νὰ ἐγείρητε
 Τὸ σύνοφρυ, πρὶν παύσω νὰ σᾶς ὁμιλῶ.
 Ἡθέλατε βεβαίως εἰς τὸν δῆμιον
 Μὲ παραδώσει, ἵνα ἡ φωνὴ αὐτῇ
 Τῆς ἐκδικησεώς μου παύσῃ. Ἀλλ' αὐτὸ
 Δὲν θέλετε τολμήσει, ἀπὸ φόβον μὴ
 Ὁ σκελετός μου ἐπανεέλθῃ αὐρίον,
 (δεικνύων τὴν κεφαλὴν του)
 Νὰ σᾶς λαλήσῃ μὲ τὴν κεφαλὴν αὐτὴν
 Εἰς χεῖρας!

Ὁ Β α σ ι λ ε ῦ ε ἰ ξ α π τ ὶ μ ε ν ο ς

Τοῦτο εἶνε θράσος φοβερόν,

Παραφροσύνη!

(τῷ Δὲ Πιέν)

Δούξ, κρατήσατε εὐθύς

Τὸν κύριον.

(Ὁ Δὲ Πιέν νεύει εἰς δύο φρουροὺς, οἵτινες τίθενται
 ἐκατέρωθεν τοῦ Σαῖν Βαλλιέ).

Τ ρ ι β ο υ λ ῆ τ ο ς γ ε λ ῶ ν

Παράφρον εἶνε τὸ γερόντιον,

ὦ Βασιλεῦ!

Σ α ῖ ν Β α λ λ ι ῆ, ἐγείρων τὸν βραχίονα,

Κ' οἱ δύο σας κατάρτοι

Νὰ ἤσθε!

(πρὸς τὸν βασιλέα)

Νὰ ὠθῇτε κατὰ λέοντος

Ἐκπνέοντος, ὦ Βασιλεῦ, τὸν κύνα σας

Δὲν σᾶς ἀρμόζει.

(πρὸς τὸν Τριβουλέτον)

Ὅστις καὶ ἂν ἦσαι σὺ,

Δοῦλε μ' ἐχίδνης γλῶσσαν, ποῦ περιγελάς

Ἐνὸς πατρὸς τὸ ἄλγος, καταρῶμαί σε.

(πρὸς τὸν βασιλέα)

Ἡξίου ἀναλόγως μὲ τὸ μεγαλειόν μου

Ἡ Σὴ Μεγαλειότης νὰ μ' ὑποδεχθῇ.

Εἷς Βασιλεὺς σεῖς εἴσθε καὶ ἐγὼ πατήρ.

Πρὸς ἓνα θρόνον εἶνε ἰσοδύναμος

Ἡ ἡλικία. Καὶ οἱ δύο φέρομεν

Ἐν στέμμα, τὸ ὅποιον δὲν ἀποτολμᾷ

Μὲ βλέμμα ν' ἀτενίσῃ αὐθαδὲς κανεὶς.

Τὸ στέμμα σας ἐξ ἱῶν ἀπαρτίζεται

Χρυσῶν, τὸ ἰδικόν μου ἐκ λευκῶν τριχῶν.

Ὅπόταν τις τολμήσῃ ἱερόσυλος

Νὰ ἐξυβρίσῃ, Βασιλεῦ, τὸ στέμμα σας,

Τὸ ἐκδικεῖτε σεῖς — τὸ ἄλλο ὁ Θεός.

(Μετᾶφρασις)

ΕΥΓ. Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ